

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

24 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko (przewodniczący)

SSN Jacek Grela (sprawozdawca)

SSN Tomasz Szanciło

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 24 czerwca 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 10 maja 2022 r., V ACa 767/18,
w sprawie z powództwa A. O. i J. O.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę ewentualnie o ustalenie, ewentualnie o zapłatę i zobowiązanie,

oddala skargę kasacyjną.

Jacek Grela Mariusz Łodko Tomasz Szanciło

[S.J.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 11 września 2018 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił
powództwo A. O. i J. O. przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

Wyrokiem z 10 maja 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, na skutek apelacji powodów, zmienił ww. wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powodów 143 542,34 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 19 stycznia 2022 r. do dnia zapłaty oraz oddalił apelację w pozostałym zakresie i rozstrzygnął o kosztach procesu.

Sąd drugiej instancji ustalił, że powodowie w 2007 r. postanowili kupić większe mieszkanie. W tym celu 18 października 2007 r. zawarli z Bankiem1 spółką akcyjną w W. umowę kredytu hipotecznego dla osób fizycznych „[...]” waloryzowany kursem CHF. Określono kwotę kredytu na 625 000 zł, walutę waloryzacji CHF (§ 1 ust. 1a, 2 i 3) oraz okres trwania umowy na 360 miesięcy (§ 1 ust. 4 i 5). W § 1 ust. 3A umowy wskazano, że kwota kredytu na koniec 8 października 2007 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej Banku wynosi 284 077,99 CHF, ale ma to charakter informacyjny i nie stanowi zobowiązania banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu mogła być różna od podanej w ww. punkcie. Zgodnie z § 5 umowy wypłata kredytu miała nastąpić w złotych polskich na wskazane w umowie rachunki w pięciu transzach. W § 26 umowy wskazano, że integralną jej część stanowi „Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach [...]” (dalej: „regulamin”). Kredytobiorcy oświadczyli, że zapoznali się z tym regulaminem i uznali jego wiążący charakter. Strony zawarły dwa aneksy do umowy.

W dniu 1 lipca 2009 r. uległ zmianie regulamin. Zmiany polegały m.in. na wprowadzeniu definicji spreadu walutowego i tabeli kursowej oraz zasad i przesłanek wyznaczania kursów walutowych i spreadu, ujętych w tabelach kursowych banku. W tym dniu bank umożliwił kredytobiorcom spłatę kredytu w walucie waloryzacji przez zawarcie aneksu.

Powodowie spłacali kredyt terminowo. W dniu 28 stycznia 2015 r. zawarli aneks do umowy, na podstawie którego uzyskali możliwość spłacania kredytu w walucie waloryzacji. Od lutego 2015 r. kredyt jest spłacany w CHF. Powodowie kupują walutę w kantorze internetowym.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Apelacyjny uznał, że brak indywidualnego uzgodnienia kwestionowanych przez stronę powodową

postanowień umownych dotyczących klauzul przeliczeniowych wynika z samego charakteru zawartej umowy – opartej o treść stosowanego przez bank wzorca umownego. Taki sposób zawierania umowy w zasadzie wyklucza możliwość indywidualnego wpływania przez konsumenta na treść powstałego stosunku prawnego, poza ustaleniem kwoty kredytu, ewentualnie wysokości oprocentowania (marży). Ponadto brak indywidualnego uzgodnienia treści umowy znajduje też pełne potwierdzenie w zeznaniach powodów, których pozwanemu nie udało się w żaden sposób podważyć. Nie stanowi też indywidualnego uzgodnienia dokonanie wyboru przez konsumenta jednego z rodzaju umowy przedstawionej przez przedsiębiorcę.

W ocenie Sądu drugiej instancji postanowienia umowy odwołujące się do przeliczenia według kursu CHF w tabeli banku stanowią niedozwolone postanowienia umowne (§ 7 ust. 1, § 11 ust. 5, § 13 ust. 6), nie zostały one sformułowane językiem jednoznacznym i dotyczą świadczeń głównych. Kształtują one prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Sprzeczność z dobrymi obyczajami i naruszenie interesów konsumenta polega w tym przypadku na uzależnieniu wysokości świadczenia banku oraz wysokości świadczenia konsumenta od swobodnej decyzji banku. Zarówno przeliczenie kwoty kredytu na złotówki w chwili jego wypłaty, jak i przeliczenie odwrotne w chwili wymagalności poszczególnych spłacanych rat, służy bowiem określeniu wysokości świadczenia konsumenta. Takie uregulowanie należy uznać za niedopuszczalne, niezależnie od tego, czy swoboda przedsiębiorcy (banku) w ustaleniu kursu jest pełna, czy też w jakiś sposób ograniczona. Ani zawarcie aneksów, ani też wejście w życie tzw. ustawy antyspredowej nie pozwala stwierdzić, że powodowie mieli wówczas świadomość abuzywności klauzul waloryzacyjnych i ich działania zmierzały do przywrócenia tym klauzulom skuteczności. Zawarcie aneksów nie usuwało pierwotnej wady mechanizmu przeliczeniowego i nie rozliczało wszystkich dotychczasowych spłat z jego pominięciem. Z kolei przepisy ustawy antyspredowej stwarzały jedynie warunki do określenia na przyszłość sposobów i terminów ustalania kursów wymiany oraz zasad przeliczania i zakładały możliwość spłaty bezpośrednio w walucie waloryzacji. Nie uznawały natomiast konkretnych postanowień za abuzywne, ani nie zawierały gotowych do zastosowania przepisów, które mogłyby je zastąpić.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma podstaw do przyjęcia, że zarzut zatrzymania został złożony przez pozwanego skutecznie, stosownie do art. 496 w zw. z art. 497 k.c. Pozwany nie wykazał, że oświadczenie, które zostało skierowane do powodów w piśmie z 20 sierpnia 2020 r., zostało złożone przez pełnomocnika (D. I.) posiadającego upoważnienie do składania tego rodzaju oświadczeń o charakterze materialnoprawnym. Z akt nie wynika także, by pełnomocnicy procesowi pozwanego posiadali umocowanie do złożenia tego rodzaju oświadczenia materialnoprawnego.

Powyższe orzeczenie zaskarżył w części pozwany skargą kasacyjną, zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj.:

1. art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „dyrektywa 93/13”) przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na niewyodrębnieniu w łączącej strony umowie klauzul ryzyka walutowego, dotyczących wyrażenia zobowiązania w walucie obcej, obok klauzul spreadów walutowych, dotyczących wyłącznie odesłania do stosowanych przez bank kursów walutowych przy wypłacie i spłacie kredytu oraz przyjęciu, że wszelkie obecne w łączącej strony umowie kredytowej klauzule związane z indeksacją kredytu kursem waluty obcej określają główne świadczenia stron;
2. art. 385¹ § 1 zdanie drugie i art. 385² k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na błędnym przyjęciu, że postanowienia umowy przewidujące indeksację kredytu kursem waluty obcej (klauzule ryzyka walutowego) nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny i zrozumiały;
3. art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 3 ust. 1 i art. 4 ust. 1 dyrektywy 93/13 przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że postanowienia umowy stron przewidujące indeksację kredytu kursem waluty obcej (klauzule ryzyka walutowego) mają charakter klauzul niedozwolonych (są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumenta) z uwagi na niespełnienie obowiązków informacyjnych;
4. art. 69 ust. 3 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (dalej: „pr.bank.”) oraz art. 65 i art. 358 § 2 k.c., wszystkich w związku z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, przez

ich niezastosowanie polegające na przyjęciu, że niedopuszczalne jest odwołanie się przy wykładni umowy do bezwzględnie obowiązującego i bezpośrednio stosowanego przepisu prawa krajowego art. 69 ust. 3 pr.bank., bądź wykładni oświadczeń woli stron w myśl art. 65 k.c., bądź też normy dyspozytywnej art. 358 § 2 k.c. w miejsce uznanych za niedozwolone postanowienia umowne klauzul spreadów walutowych odsyłających przy dokonywaniu rozliczeń w ramach stosunku umownego stron do tabel kursowych banku;

5. art. 496 i 497 k.c. w zw. z art. 229 k.p.c. przez ich niezastosowanie i błędne przyjęcie, że pozwany nie podniósł skutecznie zarzutu zatrzymania, wobec niewykazania faktu udzielenia stosownego pełnomocnictwa dla osoby, która zarzut w imieniu banku składała.

We wnioskach skarżący domagał się uchylenia wyroku w zaskarżonej części oraz orzeczenia co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji powodów; ewentualnie uchylenia wyroku w zaskarżonej części oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w tym zakresie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się nieuzasadniona.

Chybiony był zarzut skarżącego, że z perspektywy art. 385¹ § 1 k.c. konieczna jest rozłączna ocena klauzuli ryzyka walutowego (powiązania zawartej umowy z walutą obcą) i klauzuli *spreadu* walutowego, składających się łącznie na zawartą w umowie klauzulę przeliczeniową.

Sąd Najwyższy wyjaśnił już, że klauzula ryzyka walutowego nie może funkcjonować bez klauzuli kursowej określającej przeliczenie zobowiązań stron w celu ustalenia wysokości ich świadczenia. Z kolei klauzula *spreadowa* nie ma racji bytu w umowie, w której nie zastosowano mechanizmu przeliczeniowego i wynikającego z niego narażenia konsumenta na ryzyko kursowe. W konsekwencji klauzule te składające się na przyjęty w umowach kredytu mechanizm przeliczeniowy są ze sobą ściśle powiązane, a ich rozszczępienie jest zabiegiem sztucznym (zob. np. wyroki SN: z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22 i II CSKP 464/22; z 24 czerwca 2022 r., II CSKP 10/22;

z 28 października 2022 r., II CSKP 902/22 i II CSKP 910/22; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22; z 8 marca 2023 r., II CSKP 1095/22; z 12 kwietnia 2023 r., II CSKP 1531/22; z 18 kwietnia 2023 r., II CSKP 1511/22; z 8 listopada 2023 r., II CSKP 2099/22).

W judykaturze Sądu Najwyższego dominuje zapatrywanie, że klauzule kształtujące mechanizm indeksacji, zastrzeżone w umowie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej (denominowanego w walucie obcej), określają główne świadczenie kredytobiorcy (zob. np. wyroki SN: z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr 2, poz. 20; z 21 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22; z 9 kwietnia 2024 r., II CSKP 560/23). Pogląd ten uwzględnia stanowisko Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w orzecznictwie którego podkreśla się, że za postanowienia umowne mieszczące się w pojęciu „głównego przedmiotu umowy” w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy uważać te, które określają podstawowe świadczenia w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę (zob. wyroki TSUE: z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai, pkt 49-50; z 26 lutego 2015 r., C-143/13, Matei, pkt 54; z 23 kwietnia 2015 r., C-96/14, Van Hove, pkt 33; z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriuc i in., pkt 35). Za takie uznawane są klauzule indeksacyjne (waloryzacyjne), jak i postanowienia odnoszące się do ustalonego w walucie obcej mechanizmu waloryzacji świadczeń, które wiążą się z obciążeniem kredytobiorcy – konsumenta ryzykiem zmiany kursu waluty i związanym z tym ryzykiem zwiększenia kosztu kredytu (zob. wyroki TSUE: z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriuc i in., pkt 37; z 20 września 2018 r., C-51/17, OTP Bank i OTP Faktoring, pkt 68; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Dziubak, pkt 44).

Klauzule waloryzacyjne, które nie zostały wyrażone w umowie kredytu w sposób jasny i precyzyjny, podlegają badaniu pod kątem spełnienia przesłanek z art. 385¹ § 1 k.c. Wymaganie wyrażenia warunku umownego prostym i zrozumiałym językiem nakazuje, by umowa przedstawiała w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu, do którego odnosi się ów warunek, a także, w zależności od przypadku, związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach, tak by konsument był w stanie oszacować,

w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne (zob. postanowienie SN z 3 października 2024 r., I CSK 2639/24).

Sąd Najwyższy wyjaśnił m.in. w wyroku z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14 (OSNC 2016, nr 11, poz. 134), że postanowienia umowy (regulaminu), określające zarówno zasady przeliczenia kwoty udzielonego kredytu na złotówki przy wypłacie kredytu, jak i spłacanych rat na walutę obcą, pozwalające bankowi swobodnie kształtować kurs waluty obcej, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych; kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Sprzeczność z dobrymi obyczajami i naruszenie interesów konsumenta polega w tym przypadku na uzależnieniu wysokości świadczenia banku oraz wysokości świadczenia konsumenta od swobodnej decyzji banku. Zarówno przeliczenie kwoty kredytu na złotówki w chwili jego wypłaty, jak i przeliczenie odwrotne w chwili wymagalności poszczególnych spłacanych rat, służy określeniu wysokości świadczenia konsumenta. Takie postanowienia, które uprawniają bank do jednostronnego ustalenia kursów walut, są nietransparentne i pozostawiają pole do arbitralnego działania banku; obarczają kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszają równorzędność stron. Są one niedopuszczalne, niezależnie od tego, czy swoboda przedsiębiorcy (banku) w ustaleniu kursu jest pełna, czy też w jakiś sposób ograniczona, np. w razie wprowadzenia możliwych maksymalnych odchyłeń od kursu ustalanego z wykorzystaniem obiektywnych kryteriów.

W celu ustalenia, czy konkretne postanowienie umowne jest „nieuzgodnione indywidualnie”, należy zbadać, czy konsument miał na treść danego postanowienia „rzeczywisty wpływ” (art. 385¹ § 3 zd. 1 k.c.). Nie wystarczy wykazać, że druga strona umowy dowiedziała się o treści klauzuli w odpowiednim czasie. Dowód zaistnienia okoliczności indywidualnego uzgodnienia treści postanowienia umowy lub wzorca umownego nie dotyczy przy tym jedynie faktu prowadzenia w tym przedmiocie między stronami negocjacji, lecz wspólnego ustalenia ostatecznego brzmienia klauzuli (osiągnięcia konsensu) w wyniku „rzetelnych i wyrównanych negocjacji”. Nie może o tym zawsze decydować wzmianka o indywidualnym uzgodnieniu, która w niektórych przypadkach ma za zadanie stworzyć jedynie pozór wspólnych ustaleń.

Przesłanki kształtowania praw i obowiązków konsumenta za pomocą ocenianego w aspekcie ewentualnej abuzywności postanowienia w sposób „sprzeczny z dobrymi obyczajami” i „rażąco naruszający jego interesy” są dwiema różnymi okolicznościami, które należy w toku kontroli wykazywać odrębnie. Uznanie postanowienia za niedozwolone wymaga łącznej realizacji obu przesłanek. Trafnie przy tym wskazuje się, że postanowienie umowne, które rażąco narusza interesy konsumenta, zawsze okazuje się sprzeczne z dobrymi obyczajami, natomiast klauzula, której treść jest sprzeczna z dobrymi obyczajami, nie w każdym przypadku równocześnie rażąco narusza interesy konsumenta. Dobrym obyczajem jest kierowanie się zasadą szacunku wobec drugiego człowieka, a zatem sprzeczne z dobrymi obyczajami są zachowania polegające na niedoinformowaniu, wywołujące dezorientację czy błędne przekonanie, wykorzystywanie niewiedzy lub naiwności, działania nieuczciwe czy nierzetelne, ukształtowanie stosunku prawnego o charakterze zobowiązaniowym niezgodnie z zasadą równorzędności stron (równowagi kontraktowej). Z dobrymi obyczajami kłóci się zatem takie postępowanie, którego celem jest zdezorientowanie konsumenta, wykorzystanie jego niewiedzy lub naiwności, ukształtowanie stosunku prawnego z naruszeniem zasady równości stron. Chodzi więc o postępowanie, które potocznie jest rozumiane jako nieuczciwe, nierzetelne, sprzeczne z akceptowanymi standardami działania. Ponadto dodaje się, że sprawdzić należy, czy przedsiębiorca traktujący konsumenta w sposób sprawiedliwy i słuszny mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument ten przyjąłby dane postanowienie w drodze negocjacji indywidualnych.

Natomiast za działania rażąco naruszające interesy konsumenta należy uznać te, które są dla niego niekorzystne finansowo, wiążą się z nadmiernym wysiłkiem organizacyjnym, polegają na nierzetelnym traktowaniu, wprowadzaniu w błąd czy naruszaniu jego prywatności.

W niniejszej sprawie brak jest przekonujących argumentów opartych na poczynionych ustaleniach faktycznych, z których wynikałoby, że pozwany wypełnił obowiązek informacyjny oraz spełnił warunek indywidualnego uzgodnienia postanowień umownych dotyczących szeroko rozumianych klauzul waloryzacyjnych, we wskazanym powyżej rozumieniu. Z kolei naruszenie obowiązków: informacyjnego oraz indywidualnego uzgodnienia wskazanych postanowień umownych sprawia, że

konsument potraktowany został nierzetelnie, a więc rażąco naruszono jego interesy, co sprzeczne było – w chwili zawierania umowy – z dobrymi obyczajami. Należy zwrócić uwagę bowiem, że wprawdzie art. 385¹ § 1 k.c. wymienia różne przesłanki kształtowania praw i obowiązków konsumenta za pomocą ocenianego w aspekcie ewentualnej abuzywności postanowienia, to nie można tracić z pola widzenia wskazanego powyżej wzajemnego przenikania się ich i uzupełniania.

Uznanie abuzywności głównych świadczeń stron, a takimi są postanowienia zawierające klauzule kształtujące mechanizm indeksacji, zastrzeżone w umowie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej (denominowanego w walucie obcej; zob. np. wyrok SN z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr 2, poz. 20), pociąga za sobą dalsze konsekwencje. Problemy te zostały w zdecydowanej większości rozwiązane w uchwale składu całej Izby Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024, nr 12, poz. 118), w której wskazano, że w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron. W razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków

pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

Nie był również trafny zarzut naruszenia art. 496 i 497 k.c. w zw. z art. 229 k.p.c., choć z innej przyczyny, niż przyjął to Sąd *ad quem*. Przypomnieć bowiem trzeba, że Sąd drugiej instancji podniósł, iż nie ma podstawy do przyjęcia, że zarzut zatrzymania został złożony skutecznie, ponieważ pozwany nie wykazał, iż oświadczenie, które zostało skierowane do powodów w piśmie z 20 sierpnia 2020 r. zostało złożone przez pełnomocnika (D. I.) posiadającego upoważnienie do składania tego rodzaju oświadczeń o charakterze materialnoprawnym.

Aktualnie problematyka zakresu pełnomocnictwa procesowego obejmującego również czynności materialnoprawne ujmowana jest odmiennie, niż dotychczas. Kwestie te wyjaśniono w judykaturze (zob. uchwałę SN z 2 lipca 2024 r., III CZP 2/24, OSNC 2025, nr 3, poz. 27). Wprawdzie wskazana uchwała dotyczy zarzutu potrącenia, ale w jej uzasadnieniu omówiono zagadnienie w szerszym kontekście. Tym niemniej zarzut skarżącego nie zasługiwał na uwzględnienie z innej przyczyny, przez co stanowisko Sądu Apelacyjnego kierunkowo okazało się trafne, choć przy innym uzasadnieniu.

Otóż, aktualnie zarówno w judykaturze Sądu Najwyższego, jak i orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dominuje stanowisko, że w tożsamyach okolicznościach, jak w niniejszej sprawie, nie ma podstaw do podniesienia zarzutu zatrzymania.

Trybunał ten uznał, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą w kontekście stwierdzenia nieważności zawartej przez instytucję bankową z konsumentem umowy kredytu hipotecznego z uwagi na nieuczciwy charakter niektórych warunków tej umowy powołanie się przez tę instytucję na prawo zatrzymania prowadzi do uzależnienia przysługującej konsumentowi możliwości uzyskania przez niego zapłaty kwot, które zasądzono od wspomnianej instytucji ze względu na skutki restytucyjne wynikające ze stwierdzenia nieuczciwego charakteru tych warunków, od równoczesnego zaofiarowania przez rzeczonoego konsumenta

zwrotu albo zabezpieczenia zwrotu całości świadczenia otrzymanego od tej samej instytucji przez konsumenta na podstawie wspomnianej umowy, niezależnie od spłat dokonanych już w wykonaniu tej umowy (zob. postanowienie z 8 maja 2024 r., C-424/22).

Z kolei w uchwale składu siedmiu sędziów z 19 czerwca 2024 r. (III CZP 31/23) Sąd Najwyższy wskazał, że prawo zatrzymania (art. 496 k.c.) nie przysługuje stronie, która może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony. Nadto w najnowszym orzecznictwie uznano, że w razie dochodzenia od banku zwrotu świadczenia spełnionego na podstawie umowy kredytu, która okazała się niewiążąca, bankowi nie przysługuje prawo zatrzymania na podstawie art. 496 w zw. z art. 497 k.c. (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 5 marca 2025 r., III CZP 37/24).

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., oddalił skargę kasacyjną pozwanego.

Jacek Grela

Mariusz Łodko

Tomasz Szanciło

[S.J.]

[r.g.]